

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

5. Bello jam &c. Fridericum Imperatorem declarat Ducem Generalem
Exercitus Christiani contra Turca. Anno 1460.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANN O
1460.

rogamus & flentes petimus, ut respicias in quo statu est Catholica fides, quomodo ex uno lacere Turci, ex alio Saraceni urgent.

Pone ante oculos lamentabiles Christianorum voces, qui per Asiam & Græciam in medio Nationis perverſæ conſtituti miſerabilibus modis affligantur.

Cogita in quo loco eſt ſacrum Domino ſepulchrum, quod inſpicere abſque Mahometorum voluntate non poſſumus, &c.

Datum Romæ die 26. Octob. Anno 1461. Pontificatus noſtri Anno 4.

RESPONSIO REGIS.

LUDOVICUS Dei Gratia FRANCORUM
R E X.

*Tibi ſanctiſſimo & Beatiffimo Patri noſtro
PIO Pape II. Obedientiam Filialem,
& plenos devotionis affectus.*

DEUM ſolum ſcientes eſſe cuius providentia benè conſulitur rebus humanis, meliusque regna & urbes religione cingi atque defendi quam armis & membris: Te Vicarium Dei viventis ea veneratione proſequimur, ut ſacra præſertim in Eccleſiaſticiſ rebus tua monita veluti vocem Paſtoris audire, illiſque parere promptâ mente velimus.

Quapropter Beatiffime Pater, eſti Conſtitutio quedam in Regno noſtro, quam Pragmaticam vocant, magno Prælatorum Conventu, magna temporis deliberatione conſcluſa fuerit, & jam callum obducta quietum propè fixerit ſtatum, tu tamen tuis ad nos litteris illam à Regno noſtro auferri, explodi, abrogariſque flagitas.

Nobis quoque dilectus ac fidelis Conſiliarius noſter Joannes Epiſcopus Atrebatenſis, quem cum poteſtate Legati de latere ad hoc noſtrum Regnum miſiſti, commemoravit ea ad quæ per ipſum tibi noſtro nomine pollicenda, vovenda & promittenda, nos anrequam Regnum ſuſcepiffemus Religionis inſinctus quidam deduxerat: Nos noſtra promiſſa exequi, accedente moderatrice rerum Eccleſiaſticarum tuâ auctoritate ſtudemus ac volumus.

Et id quidem tantò volumus animo propenſiori, quantò nobis Regnum Franciæ florens & bello vacuum tueretur Deus & protegit. Omnibus itaque victimis potiorem obedientiam intelligentes aſſenſi ſumus his quæ tuo nomine nobis aperta ſunt, ipſam ſcilicet Pragmaticam Sanctionem tibi tuæque ſedi eſſe inſenſam, ut pote quæ in ſeditione & ſchiſmatis tempore, atque per ſeditionem ſectioniſque à tua ſede figuram nata ſit, & quæ dum tibi à quo ſacræ Leges oriuntur & manant, quantumlibet eripit auctoritatem, omne jus & omnem legem diſſolvit.

Illud enim exoritur quod idem Conſiliarius noſter nomine tuâ ſanctitatis aſtruxit, ut dum per Pragmaticam ipſam ſummæ in Eccleſia tuâ ſedis auctoritas minuitur, dum Prælatiſ in Regno noſtro quoddam ſcientiæ Templum per illum perſtruitur, dum congruens unitas ad alia Regna conformitaſque tolli videtur, abroganda ſit ipſa Pragmatica pellendaque à Regno noſtro.

Quippe quæ adverſus tuam ſedem omnium Eccleſiarum matrem ab inferioribus Prælatiſ lata ſit, tanquam ut ſcriptura loquitur: Quomodo ſi elevetur virga contra levantem ſe, aut baculus qui utique lignum eſt; quæ quidem Beatiffime Pater! licet plerique docti homines conſutare niterentur atque diluere, multaque nos dehortarentur abrogare ſanctionem ipſam; te tamen principem totius Eccleſiæ, te antiſtitem

ſacrorum; te dominici Gregis Paſtorem profite-mur & ſcimus, teque jubentem ſequimur. Tibi & Beatiffimi Petri Cathedræ conſentimus & jungimur. Itaque ſicut mandaſti, Pragmaticam ipſam à noſtro Regno, noſtroque Vienneniſ Delphinatu, & omni ditione noſtrâ per præſentes pellimus, dejicimus, penitusque ſtirpitusque abrogamus.

Et quam qualemve ante Pragmaticæ ipſus editionem, circa Eccleſiarum, Beneficiorum, aliarumque rerum Spiritualium diſpoſitionem cenſuram, moderationem in Regno noſtro, omniſque ditione noſtra, tui Prædeceſſores Martinus V. & Eugenius IV. Romani Pontifices habebant & exercebant, talem eandemque noſtro adjutori Beatiffimo Petro, tibiſque ipſius ſucceſſori reddimus, præſtamus, & reſtituimus cum ſummo Imperio, cum Judicio libero, cum poteſtate non coarctata.

Tu enim cum ſcias quid auctoritate divinitus tibi tradita poſſis, quas pro Regni noſtri & Eccleſiarum in eo tranquillitate poſtulabimus, non negliges res neceſſarias, poterisſque ſemper quod optimum fuit, judicare. Uttere igitur deinceps in Regno noſtro poteſtate tuâ, ut voles, atque illam exerce: nam ut hominum membra nulla contentione capite uno atque unâ mente ducuntur, ſic tuis ſacris decretis Eccleſiæ Prælatiſ in Regno noſtro & Delphinatu conſonantiam & obedientiam plenam reſudent. Quod ſi forte obniterentur aliqui, aut reclamabunt, nos in verbo Regio pollicemur tuæ Beatitudini atque promittimus exequi facere tua mandata, omnium appellationum, aut appellatiſ obſtaculo proſus excluſo, eoſque qui tibi contumaces fuerint, pro tuo juſſu, comprimemus & refrenabimus.

Datum Turoniſ ſub magno ſigillo noſtro die 27. Menſis Novemb. an. 1461. & Regni noſtri anno 1. Sic ſignata per Regem in ſuo Conſilio Veroni Solloit.

Fridericum Imperatorem declarat Ducem Generalem Exercitus Chriſtiani contra Turcas: anno 1460.

PIUS PAPA II.

Frederico Romanorum Imperatori.

Bello jam contra Turcas indicto, & peracta Mantuana dieta, in qua octavum menſem propemodum agimus, & rebus etiam ita compoſitis, ut juvante divina Clementia expectari communis ſalutis ſecundus exitus poſſit: de Duce ad tantum bellum præſcicendo a modo eſt cogitandum: hæc enim una eſt res, in qua apparatum noſtrorum pars maxima conſiſtat, & quæ non ſolum ad perterrendos hoſtes, ſed noſtros confirmandos plurimum ſpeſtet; virtute ſiquidem Ducis & benè præparata ſucceſſum felicem inveniunt, & quæ dura conditio rerum difficilia exhibet, converti in melius ſolent.

§. 2. Hæc igitur cogitatione noſtra volentes meditantemque, quinam poſſimum propter dignitatem & excellentiam ſuam eligi ad talem provinciam poſſet, tu nobis, chariſſime Fili primus occuſiſti, non ſolum cui tantum munus ex Imperialiſ officio debuit conſeſſari, ſed cui omnes gentes parere & ſubefſe non dedignentur. Accedit ad hoc zelus & charitas tua ſingularis ad hoc ſanctiſſimum opus, accedit auctoritas, & belliciſ in rebus doctrina. Illa quoque non deſunt, quæ in præſenti Duce laudari conſueverunt, labor in negotiis, fortitudo in periculis, induſtria in agendo, celeritas in conſciendo, conſilium in providendo: in tractandis inſuper animis hominum gratiſſima lenitas, omnibusque in rebus ſingularis modestia.

ANN O
1460.

V.
Ex Cod.
Dipl. Leib-
nitii Tom. I.
Pag. 241.

A N N O
1460.

S. 3. Et si igitur *Cesarea dignitas ex debito tibi hoc imponit*, nihilominus ut nostrum & sanctae sedis auctoritatem tecum tanta in re defetas, sperantes in eo, à quo nitor est belli, & qui pro iustitia certantibus exploratam victoriam repromittit, quod tua celsitudo, qua non ad effundendum, sed ad conservandum sanguinem Christianum, non ad humanas, sed ad Salvatoris nostri ulciscendas injurias est profectura, concupitum exitum dabit; de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio & assensu, te contra Turcorum impiam gentem aliosque infideles legis nostrae hostes, illisque adherentes, & complices *Ducem ac Capitaneum generalem* tenore praesentium facimus ac declaramus. serenitati tuae generales & particulares exercitus in auxilium defensionemque Christianorum per nos & quoscumque Reges, Potentatus & Principes, equestres pedestresque undequaque, quomodocunque & quandocunque mittendos, seu etiam ab omnibus provinciis, & regionibus per se confluentes durante hac sancta expeditione generali, gubernandi atque ducendi ipsius bellum toto conatu contra eosdem Turcos illosque infideles gerendi, nec non si forte (quod absit) tu ipse personaliter promissa implere, & ad sanctam hanc expeditionem proficisci non posses, haec ipsa nihilominus, per alium Vice-Capitanum, quem virtute & factis insignem ex Principibus nationis Germanicae duxeris eligendum, nomine tuo, sicut si praesens adesses, gerendi atque exequendi, omnia denique alia & singula in dicti belli administratione jubendi atque curandi, quae ad complementum injuncti tibi operis necessaria quomodolibet videbuntur & optima, facultatem plenariam ac potestatem in nomine Altissimi concedentes, hortantesque in Domino tuam Serenitatem, & per salutem Christiani populi, cujus tu una nobiscum Deo es debitor, toto corde obtestantes ut praclarum hoc opus cello animo amplectens, talem te geras in obsequium Christi, ut quae de te Apostolica sedes expectat, quae desideria Christianorum omnium flagitant, quae honori tuo imperioque conveniunt, ex demandatis tibi laboribus cum gloria sempiterna & pia fidelium exultatione proveniant.

Datum Mantuae XII. Januarii anno II.

VI.
Ex Goldastus Monarchia Tom. 3.
pag. 1576.

Narratio Gestorum Sigismundi Austriae Ducis contra Cardinalem de Cusa: mox sequitur citatio ejusdem: anno 1460.

P I U S E P I S C O P U S,

Servus Servorum Dei, universis Christi fidelibus ad quos haec litterae pervenerint, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Iustissima quamvis judicia, & honestissima sint quaevis Apostolicae sedis decreta, & opera ejus mortalis arguere nemo potest, quia tamen multi reperiuntur iniquae mentis homines, qui erecto supercilio tollere os in caelum non verentur, & gradiente lingua eorum super terram in Christi vicarium jactantes opprobria, facies ejus damnare saepe numero audent, & nitidam veritatis faciem, confictis mendaciorum tenebris obnubilare conantur, operae precium esse censemus, quae per hos dies adversus Sigismundum ex Principibus Austriae, sua contumacia, & iniquitate requirente, per nos,

& sacrum Collegium nostrum, statuta, ordinata, & judicata sunt, ad notitiam vestram his scriptis perducere, ne fama velox praecurrens, falsa pro veris persuadere, & suo more aut addens gestis, aut adimens fallere possit. Rem igitur sicuti gesta est ante oculos vestrae mentis ponemus, vos benevolae aures adhibere & boni consulentes matris vestrae & omnium fidelium nostrae Sacrosanctae Romanae Ecclesiae, primaeque sedis digna, & solita reverentia, decretum sententiamque suscipite. Ecclesia Brixinensis, quae olim Sabienfis, & aliquando Brixinensis est appellata, in Alpibus sita est, quae Germaniam ab Italia sejungunt, admodum insignis; siquidem Romanorum Pontificum privilegis quamplurimis honestare & Imperatorum largitate donata, non solum praedia sed arces, & oppida munitissima possidet, & ipsius Brixinensis urbis civile Dominium habet. Diocesis ejus ad Enum fluvium protenditur, qui Danubio in Bavaria apud Passaviam miscetur, & in Aethiā respicit, qui Tridentum, Veronamque praeterfluens insignes urbes in Adriaticum exoneratur pelagus. Episcopus ejus inter Principes Imperii collocatur, & ab Imperatore abique medio in feudum recipit principatum, ac regalia. In Ecclesiasticis negotiis Ecclesiae Saltzburgerensis suffraganeus est, & metropolitico jura illi subiectus. Advocatus ejus in temporalibus causis si quid adversi patiatur, Comes Tyrolis ab Imperatoribus constitutus est, qui tuncur Ecclesiam, non qui impugnet: ob eam rem non parum utilitatis quotannis accipiens. Nam feuda opulenta, & amplissima ab ipsa Brixinensi Ecclesia noscitur obtinere. Principium autem advocacionis in Comite Alberto fuit, qui primo per Conradum ipsius Ecclesiae Pontificem, non sine pluribus conditionibus assumptus, & de ipsa advocatia, quae feudum est Ecclesiae investitus, ab Imperatore confirmationem obtinuit. Vacante autem hac Ecclesia, sedente Nicolao V. Praedecessore nostro, Nicolaus ipse de Fratrum consilio dilectum filium nostrum Nicolaum tituli S. Petri ad vincula Presbyterum Cardinalem, in Episcopum, & Pastorem praefecit. Qui etsi diu contradicente, & reluctante Sigismundo, possessionem tamen pacificam, & quietam Ecclesiae suae denique constitutus est, & utiliter plebi per plures annos praedicando, monendo, hortando, & pontificale officium exercendo praefuit. Sed cum sedente Calixto III. qui noster fuit immediatus Praedecessor, Cardinalis ipse atque Episcopus Brixinensis more boni patris-familias, & diligentis, atque attentis Praelari, pia loca reformans, & jura Ecclesiae suae exacte perquirens, invenisset Sigismundum emendationi Monasterii in Sonnenberg ex eo adversum, quod nihil sine ejus assensu fiendum praesumeret, ac eum Tyrolensem Comitem pleraque magni momenti feuda ab Ecclesia sua obtinere, quae minime ut moris est recognovisset, hortareturque spirituales jurisdictionem ne perturbaret, & novam reciperet investituram, jusque jurandum praestaret, mox dissensiones ortae sunt, & ipsius Sigismundi grande odium adversus Cardinalem excitatur. Propter quod, cum statuisset Cardinalis, ut fidelis archimandrita, suas oves diligentius respicere, & à noxiis itineribus retrahere, cunctosque malos mores eradicare, & plantare bonos, eliminare vitia, & seminare virtutes, surrexissentque propterea maligni quidam homines, tam Clerici, quam Laici, quibus amara erant praecipua iustitiae, & adversus salutiferam Cardinalis reformationem contumaciae, & rebel-

A N N O
1460.

lionis